

SEMINARIUM DYPLOMOWE

dr Marian Krupa

ZACIEKAWIENIE

(stan twórczego napięcia, pasja)

Pytania

(istotny obszar niewiedzy który wymaga odpowiedzi)

Problemy badawcze

(kierunki poszukiwań, zbiory pytań)

Hipotezy

(przypuszczenie, domysł, wstępna odpowiedź)

Metody

(sposób weryfikacji hipotez)

Teoria

(zbiór twierdzeń)

Model

(odwzorowanie rzeczywistości)

NAUKA

(odpowiedzi)

Źródło: Kuc B. R., *Metodologia badań własnych*, Ementon, Warszawa 2015.

Zadanie nr 1:

Opisz najciekawszy temat, zagadnienie, problem, ćwiczenie, projekt, wykład z którym spotkałeś się w czasie dotychczasowych studiów (10 zdań).

PRO/ SEMINARIUM DYPLOMOWE

Ramowy plan pracy – wprowadzenie

1. **SD_01:** Praca DYPLOMOWA – uwagi ogólne
2. **SD_02:** Wybór TEMATU i definiowanie PROBLEMU badawczego
3. **SD_03:** Struktura i PLAN pracy
4. **SD_04:** Metodologia pracy naukowej – LITERATURA
5. **SD_05:** UWAGI REDAKCYJNE dotyczące pisania pracy dyplomowej
6. **SD_06:** Końcowe sprawdzanie pracy – przygotowanie się do OBRONY

Zadanie nr 2:

Napisz krótki tekst (referat) nt. „**Rola zaciekawienia w procesie wyboru tematu badań**”. Tekst nie powinien przekraczać 3 stron A4 (MS Word).

UWAGA: Proszę pamiętać o odpowiednich standardach cytowania!

Struktura referatu:

- 1.1. **Wprowadzenie** (*dylematy, obszary niewiedzy, kierunki badań, pytania badawcze, dlaczego opisywany temat jest ważny, ciekawy, potrzebny?*). Słowa kluczowe: „prawdopodobnie”, „zapewne”, „wydaje się”, „aczkolwiek”, „być może”, „Pojawia się pytanie, wątpliwość...”, „Nie wiemy dlaczego...”, „Istnieje potrzeba wyjaśnienia...”, „Kluczowym pytaniem jest...”.
- 1.2. **Rozwinięcie** (*przegląd definicji, opinii, wyniki badań, analizy, zestawienia, dużo cytować!*). Słowa kluczowe: „Autor stwierdził...”, „W literaturze przedmiotu...”, „W opracowaniu Kuca wskazano ...”, „W oparciu o przeprowadzone badania Kuca możemy stwierdzić...”, „Analizując raport ...”, „W nawiązaniu do przedstawionej definicji w opracowaniu autorstwa Kuca ... możemy wskazać na...”, „Na podstawie...”.
- 1.3. **Podsumowanie** (*własne wnioski i rekomendacje, wybór 10-ciu najważniejszych twierdzeń + własne poglądy i sugestie*). Słowa kluczowe: „Reasumując...”, „W podsumowaniu...”, „Na podstawie przeprowadzonej analizy literatury przedmiotu...”, „W wyniku wykonanych badań / pracy projektowej...”, „Do najważniejszych wniosków i rekomendacji ...”

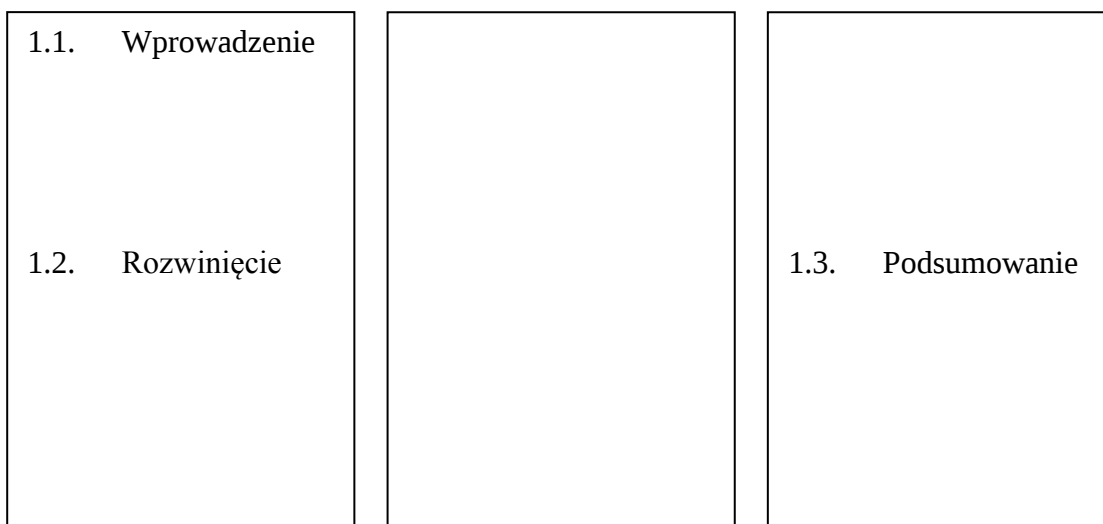
Przykład wprowadzenia do problematyki artykułu (punkt 1.1.):

Systemy klasy ERP wkraczają do jednostek administracji publicznej różnych szczebli czy też na uczelnie państwowe, zapewniając im wyższą sprawność organizacyjną i lepsze gospodarowanie groszem publicznym. Najpierw jednak konieczne jest przeprowadzenie projektu wdrożenia. Co warto wiedzieć, by to „zderzenie” świata administracji i biznesu nie było bolesne i by w efekcie zarówno podmiot wdrożenia, jaki i firma konsultingowa mogły uznać je za sukces?

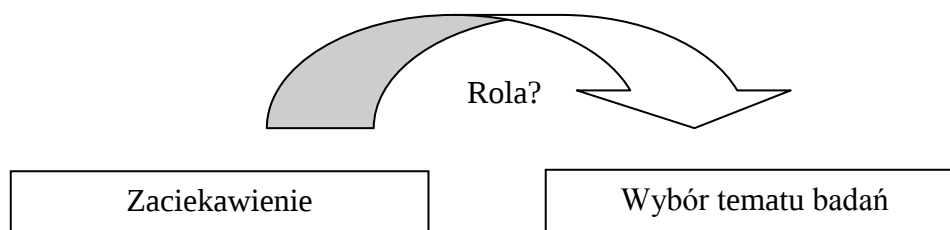
Prapoczątkiem doskonałości w każdej roli i każdym zawodzie jest wzbudzenie zaciekawienia światem. Przybiera ono różne formy zainteresowań, które są realizowane w interakcji człowieka ze światem zewnętrznym. W tym złożonym i nie do końca poznanym procesie współwystępują nastawienia emocjonalne, intelektualne i behawioralne związane z jednej strony z potrzebami człowieka, z drugiej zaś z właściwościami otaczającego świata. Każdy rodzaj zainteresowań posiada kierunek, siłę oraz zakres, które zależne są od szeregu ogólnych czynników rozwojowych. To one właśnie skłaniają do poznawania otoczenia, dociekania prawdy, przybierają postać ukierunkowanej aktywności poznawczej o określonym nasileniu. Jest ona zawsze selektywna. Jedni dociekają struktury skał, inni struktury osobowości człowieka. W rozdziale pokazujemy, jakie funkcje spełniają zainteresowania i od czego zależy ich siła. Trudno sobie wyobrazić uczonego, który nie jest zainteresowany przedmiotem swoich badań. W nauce jest „chcę”, a nie „muszę”.

Pytania pomocnicze / ogólne do referatu:

1. Dlaczego ten temat / problem badawczy jest ciekawy?
2. Jakie pytania badawcze możemy zadać? Co jest w tym temacie nieznane, ciekawe, inspirujące i wymaga wyjaśnienia, sprawdzenia, interpretacji?
3. Jak możemy zdefiniować hipotezy (wstępne odpowiedzi)?
4. W jaki sposób możemy dokonać weryfikacji naszych hipotez? Jaka metoda badawcza?
5. Co rozumiemy poprzez kluczowe dla problemu badawczego terminy? Co już wiemy na badany temat? Jakie są opinie innych na ten temat?
6. Skąd o tym wiemy? Jakie są źródła literaturowe?

„Rola zaciekawienia w procesie wyboru tematu badań”

Zadanie nr 3:

1. Opracuj trzy różne tematy robocze dla wybranego zagadnienia.
2. Przedstaw do nich listę pytań badawczych (do 5 pytań)

Zestaw zagadnień:

Zarządzanie zasobami ludzkimi

zarządzanie zespołami projektowymi
metody realizacji projektów inwestycyjnych
konkurencyjność branży motoryzacyjnej
zarządzanie kadrami
zarządzanie zespołami wielokulturowymi
profesjonalne doradztwo personalne
problemy zarządzania kadrami
wartościowanie pracy
style kierowania zespołami
systemy ocen pracowniczych
szkolenia i doskonalenie personelu
negocjacje w biznesie
płacowe i pozapłacowe instrumenty motywowania personelu
inwestowanie w kapitał ludzki w firmie
marketing personalny

Informatyzacja zarządzania

bezpieczeństwo i poufność poczty elektronicznej
handel elektroniczny
systemy informatyczne wspomagające zarządzanie
rynek usług internetowych
metody dostępu do Internetu
komunikacja elektroniczna w przedsiębiorstwie
zarządzanie projektami informatycznymi
Ergonomia oprogramowania komputerowego

RAMOWY PLAN PRACY

(Mapa drogowa)

– proseminarium / seminarium dyplomowe

PROSEMINARIUM

I etap: Zdefiniowanie tematu roboczego pracy (zakres tematyczny pracy)

II etap: Opisanie problemu, przedstawienie tez, zdefiniowanie kluczowych terminów pracy, planu pracy i literatury

Zaliczenie nr 1 – Przygotowanie konspektu pracy
--

SEMINARIUM (pierwszy semestr)

IIIa etap: Realizacja pierwszego rozdziału pracy zgodnie z planem pracy (konspekt)

Zaliczenie nr 2 – Opracowanie rozdziału pierwszej pracy (tzw. zagadnienia teoretyczne)

SEMINARIUM (drugi semestr)

IIIb rozdziałów teoretycznych pracy

IV etap: Realizacja części projektowej

V etap: Przygotowanie się do obrony (przygotowanie prezentacji, ocena pracy – promotor, recenzent)

Zaliczenie nr 3 – Opracowanie wszystkich pozostałych rozdziałów pracy
--

VI etap: OBRONA – przystąpienie do obrony

DYPŁOM !!!

VII etap: Implementacja – praktyka zawodowa

SD_01

Seminarium DYPLOMOWE – uwagi ogólne

(dr Marian Krupa)

1. Wprowadzenie:

- harmonogram i miejsce spotkań
- prezentacje indywidualne uczestników (imię i nazwisko, zainteresowania, temat pracy, znane problemy biznesowe, zrealizowane projekty zaliczeniowe itd.)
- lista obecności, skład grupy
- autoprezentacja,
- propozycja tematyczna potencjalnych tematów prac

2. Merytoryczny wymiar pracy dyplomowej:

- zakres przedmiotowy (poziomy zarządzania, branże, zakres geograficzny itd.)
- problem badawczy (temat pracy)
- tezy pracy
- plan pracy
- literatura (literatura polecana w zakresie przygotowania pracy dyplomowej)

3. Formalny wymiar pracy dyplomowej:

- Instrukcja pisania pracy dyplomowej – sprawdź rozporządzenia wewnętrzne uczelni!
- Tradycyjny i elektroniczny format pracy
- Ocena pracy dyplomowej – PROMOTOR
- Ocena pracy dyplomowej – RECENZENT
- Ukończenie studiów - średnia ocen z przedmiotów wykładowych/ćwiczeń
- Obrona pracy dyplomowej (prezentacja w PowerPoint – max. 5 minut; 5 slajdów)

4. Ocena pracy dyplomowej:

- Treść pracy a temat pracy?
- Układ pracy, struktura podziału treści, kolejności rozdziału, kompletności tez?
- Jakość merytoryczna pracy?
- Nowość w przedstawieniu problemu?
- Dobór, zakres i wykorzystanie źródeł literaturowych, innych?
- Strona formalna: poprawność języka – styl, technika pisanie pracy, spis treści, rysunków itd.?
- Użyteczność pracy w formie publikacji, projektu, planu biznesowego itd.?

UWAGA PLAGIAT!

cytować? TAK! – kopiować? NIE!

Instrukcja interpretacji Raportu podobieństwa serwisu **Plagiat.pl**:

https://www.plagiat.pl/cms_pdf/Plagiat_pl_Instrukcja_intepretacji_Raportu_Podobienstwa_nowa.pdf

Dla PWSZ w Oświęcimiu przyjmujemy maksymalne poziomy współczynnika podobieństwa następująco:

Wartość Współczynnika podobieństwa 1 - 25%

Wartość Współczynnika podobieństwa 2 - 5%

Wartość Współczynnika podobieństwa 1 określa, jaką część badanej pracy stanowią frazy o długości 5 słów lub dłuższe, odnalezione w bazie uczelni macierzystej, bazach innych uczelni (uczestniczących w programie wymiany baz) lub w zasobach internetu z wyłączeniem fragmentów aktów prawnych odnalezionych w Bazie Aktów Prawnych (dalej BAP). Współczynnik podobieństwa 1 służy przede wszystkim do badania samodzielności językowej autora pracy.

Wartość Współczynnika podobieństwa 2 określa, jaka część badanej pracy składa się z fraz odnalezionych w w/w bazach (z wyłączeniem BAP) o długości 25 słów lub dłuższej. Ze względu na długość wykrywanych fraz Współczynnik podobieństwa 2 jest lepszym narzędziem do wykrywania nieuprawnionych zapożyczeń¹.

¹ www.plagiat.pl

5. PLAN realizacji pracy dyplomowej – etapy:

- CZAS: liczba godzin, liczba semestrów
- Etapy realizacji pracy dyplomowej - warunki zaliczenia:

I etap: Zdefiniowanie tematu roboczego pracy (zakres tematyczny pracy)

II etap: Opisanie problemu, przedstawienie tez i antytez, zdefiniowanie kluczowych terminów (tzw. słowniczek), planu pracy i literatury – **konspekt pracy**

III etap: Realizacja rozdziałów teoretycznych pracy

IV etap: Realizacja części projektowej

V etap: Przygotowanie się do obrony (przygotowanie prezentacji, ocena pracy – promotor, recenzent)

VI etap: OBRONA

VII etap: Wdrożenie

6. ZADANIE: Przygotować indywidualny **konspekt pracy** (prezentację) zawierającą:

1. TEMAT pracy (o czym będzie praca?)
2. PYTANIA: definicja problemu / projektowego, tj. jaki jest kluczowy problem badawczy / projektowy (koniecznie w formie pytania)? Czego chcemy się dowiedzieć? Jaki rozwiązać problem? Czego się nauczyć? Co poznać?
3. DLACZEGO: uzasadnienie - po co piszemy daną pracę, jakie są motywy, potrzeby, wymagania, użyteczność zawodowa, biznesowa?
4. CEL główny pracy: cele uzupełniające pracy (co chcemy osiągnąć w wymiarze wiedzy / propozycji rozwiązania problemu organizacyjnego, biznesowego, instytucjonalnego) – patrz problemy / pytania badawcze
5. HIPOTEZY: założenia pracy, wstępne propozycje odpowiedzi – hipotezy, próba wstępnej oceny (patrz problem badawczy!)
6. PRZEDMIOT: (zakres) badań – co lub kto stanowi obiekt naszych badań (...na przykładzie firmy XYZ).
7. METODA badawcza / projektowa (w jaki sposób dokonamy weryfikacji hipotezy / osiągniemy cel pracy / zrealizujemy cele projektowe?)
8. TERMINY – przegląd podstawowych definicji – UWAGA: proszę podać źródła definicji! (tj. autor, nazwa publikacji, nazwa wydawnictwa, nr strony.
9. PLAN pracy – struktura pracy: rozdziały, podrozdziały („domek” pracy)
10. LITERATURA - wstępna lista materiałów źródłowych oraz krótki opis literatury (synteza)

LITERATURA

Kuc B. R., *Metodologia badań własnych*, Ementon, Warszawa 2015.

Boć J., *Jak pisać pracę magisterską*, Kolonia, Wrocław 2001.

Cabarelli G., Łucki Z., *Jak przygotować pracę dyplomową lub doktorską*, Universitas, Kraków 1998.

Puńło A., *Prace magisterskie i licencjackie. Wskazówki dla studentów*, WP PWN, Warszawa 2000.

Urban S., Ładoński W., *Jak napisać dobrą pracę magisterską*, Wydawnictwo AE im. Oskara Langego, Wrocław 1997.

SD_02

Wybór TEMATU

- definiowanie PRZEDMIOTU, CELU i PROBLEMU badawczego

(dr Marian Krupa)

1. Naukowy charakter prac dyplomowych:

- **Temat** – problematyka naukowa
- **Problem badawczy** – naukowy
- Uporządkowana i wewnętrznie logiczna **struktura**
- **Innowacyjność** – nowe treści, nowa wiedza
- **Ścisłość** – precyzja terminologiczna, oszczędność słowa, jasność wywodów
- **Obiektywność** prowadzonych wywodów, wiarygodność uzasadnień, źródeł pozyskiwania wiedzy, danych
- **METODA**

Metoda:

- 1) **Systematycznie i konsekwentnie** stosowany sposób postępowania dla osiągnięcia określonego celu [Słownik języka polskiego]²
- 2) **najkrótszą drogą do celu** [T. Kotarbiński].

Metoda naukowa:

- 1) tok operacji przy stawianiu zagadnień, ich rozwiązywaniu oraz uzasadnianiu i systematyzowaniu odpowiedzi;
- 2) zespół założeń przyjętych jako ramy lub wytyczne badania;
- 3) ogół czynności i środków zastosowanych do sprawnego osiągnięcia rezultatów badania³.

² Z. Mikołajczyk, *Techniki organizatorskie w rozwiązywaniu problemów zarządzania*, PWN, Warszawa 1995.

³ S. Kamiński, *Nauka i metoda*, KUL, Lublin 1998.

Naukowy charakter – kilka refleksji:

- **Akcent badawczy/refleksyjny:** „nie żądamy w pracy dyplomowej wnoszenia nowych osiągnięć do dotychczasowego stanu wiedzy, ale im więcej samodzielności, pomysłowości i własnych przemyśleń zawiera praca, tym walor jej jest większy” [W. Pytkowski].
- **Akcent poznawczy:** „warunkiem jest nie tylko obiektywny dobór materiału badawczego, poprawność przyjętej metody, jasny wykład i przemyślana interpretacja, ale także ‘dążenie do poznania istoty jakiegoś zjawiska’” [Majchrzak, Mendel].
- **Akcent porządkujący:** „Student powinien choćby na najwęższym odcinku, dokonać pracy odkrywczej, a przynajmniej porządkującej [M. Świącicki].

2. Formalny charakter pracy dyplomowej:

- charakter aplikacyjny (LICENCJAT) – ma służyć rozwiązywaniu wybranych problemów z praktyki (menedżerskiej, ekonomicznej, inwestycyjnej, branżowej itd.).
- charakter teoretyczno-empiryczny (MAGISTERIUM) – ma za zadanie tworzyć nowe obszary wiedzy na wybrany temat.
- „W pracy magisterskiej student powinien wykazać opanowanie literatury przedmiotu w zakresie opracowywania tematu, źródeł oraz umiejętności stosowania naukowych metod pracy” [Świącicki, 1965].
- „Praca dyplomowa powinna być przygotowana w sposób co najmniej poprawny pod względem formy i aby nie zawierała poważnych błędów merytorycznych” [G. Cambarelli, Z. Łucki].
- Gdy praca ma charakter kompilacyjny nie można ograniczać się wyłącznie do cytowania fragmentów tekstów źródłowych. Należy również dokonać próby syntezy – stworzyć nową jakość, nową perspektywę, nową wiedzę.

3. Wybór tematu pracy (przedmiotu badań, projektu):

Temat pracy: interpretujemy jako precyzyjnie zdefiniowany zakres wybranej problematyki, treść, obszar badawczy.

Temat określa problematykę pracy i jej zakres przedmiotowy.

Jak wybrać i zdefiniować temat pracy?

- zacznij od swoich upodobań – pasji
- przeanalizuj swoje doświadczenia zawodowe
- prace zaliczeniowe, projekty, referaty itd.
- popytaj znajomych, rodziców, krewnych
- zapytaj promotora o jego zainteresowania i specjalizację (www.mgmt4all.com)
- **podejmij „męską” decyzję!!!**

Poprawnie zdefiniowany temat pracy (przedmiot badań) powinien wskazywać na problem badawczy (problematykę badań) oraz zakres.

Przykłady:

Ocena poziomu bezpieczeństwa publicznego
na przykładzie działań Komendy Powiatowej w Oświęcimiu

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
jako jednostka służąca skutecznemu rozwiązywaniu problemów społecznych
mieszkańców gminy Oświęcim

Zarządzanie obiegiem dokumentów
w Urzędzie Skarbowym w Bielsku-Białej
metodą polepszenia obsługi petenta

Użyteczność programów zwalczania bezrobocia
na przykładzie Powiatowego Urzędu Pracy w Oświęcimiu

Wpływ idei elektronicznej administracji
na nowy model komunikacji z obywatelem

Ocena relacji z mediami administracji publicznej
na przykładzie Starostwa Powiatowego w Oświęcimiu

Szanse i zagrożenia turystyki historycznej
na terenach Bliskiego Wschodu
na przykładzie zamków krzyżowców

Turystyka historyczna szansą rozwoju regionu
na przykładzie zamku w Będzinie

Turystyka osób niepełnosprawnych
– bariery i ich przewyżnianie

Projektowanie produktu turystycznego
na przykładzie Studia Filmów Rysunkowych w Bielsku-Białej

Ocena procesu zarządzania jakością w organizacji typu publicznego
na przykładzie Komendy Miejskiej Policji w Tychach

Bariery informatyzacji sektora publicznego
na przykładzie wyższej uczelni

Problem motywacji służb mundurowych
na przykładzie Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Oświęcimiu

Rola samorządu lokalnego
w zakresie przeciwdziałania bezrobociu
na przykładzie powiatu suskiego

Skuteczność polityki społecznej władz samorządowych w gminie Chełmek
w latach 2005-2011

Koszty według rodzaju jako instrument zarządzania finansami na przykładzie przedsiębiorstwa ubezpieczeniowego

Bilans jako instrument zarządzania w Gminnym Ośrodku Sportu i Rekreacji (GOSiR)

Koszty według rodzaju, jako podstawa podejmowania decyzji zarządczych w małych i średnich przedsiębiorstwach

Rentowność jako obszar decyzyjny w procesie zarządzania mikroprzedsiębiorstwem.

Plan finansowy jako instrument zarządzania w Gminnym Zakładzie Gospodarki Komunalnej (GZGK)

Wpływ struktury własnościowej na zarządzanie finansami banku

Leasing jako instrument zarządzania finansami w przedsiębiorstwie

Rachunek kosztów jako podstawa podejmowania decyzji w przedsiębiorstwie

Wpływ systemu motywacyjnego na wzrost przychodów w firmie X

Analiza finansowa a proces podejmowania decyzji inwestycyjnych na przykładzie firmy Y

Korzyści i wady wynikające z outsourcingu na przykładzie firmy Z

Doskonalenie procesów pracy z wykorzystanie metody 5S

Wpływ wdrożenia systemu zarządzania jakością na ograniczenie ilości usterek w firmie ABC

Bariery i stymulatory wdrażania systemu zarządzania jakością na przykładzie XYZ

4. Zdefiniowanie problemu i celów badawczych pracy:

Problem badawczy powstaje poprzez niepokój, niepewność, sprzeciw czy też zaciekawienie.

PROBLEM badawczy (projektowe) może powstać w wyniku:

- pytania o istotę zjawisk, procesów, czy sens rzeczy
- postawionej tezy, hipoteza – patrz własne poglądy!
- powstałego problemu praktyczny wymagający rozwiązania
- istniejącego problemu teoretyczny wymagający weryfikacji empirycznej

W procesie definiowania problemu/ problemów badawczych należy zwrócić szczególną uwagę na następujące aspekty [Łobocki]:

- 1) Problem ma zawierać relację zachodzącą między dwiema lub więcej zmiennymi;
- 2) Problem ma być sformułowany jasno i jednoznacznie, koniecznie w formie pytania, a nie stwierdzenia;
- 3) Problem ma dotyczyć zmiennych, dających się zbadać (zmierzyć), bowiem pozbawiony takiej możliwości przestaje być problemem badawczym⁴.

Problem badawczy definiujemy w postaci pytania!

Rozróżniamy **pytania rozstrzygnięcia** (typu tak/nie) zazwyczaj zaczynające się od partykuły „czy” oraz **pytania dopełnienia**, czyli wszystkie pozostałe pytania zarówno w postaci pytań **otwartych** (brak jednoznacznego określenia liczby o rodzaju odpowiedzi) i **zamkniętych** (liczba możliwych odpowiedzi jest zdefiniowane).

Istotnym kryterium oceny w zakresie poprawności formułowania problemu badawczego pracy, projektu jest znajomość przez autora przedmiotu badań, problematyki i posiadane doświadczenie.

⁴ M. Łobocki, *Wprowadzenie do metodologii badań pedagogicznych*, Kraków 2007, s. 126.

5. Formułowanie tez – hipotez roboczych

Problemy badawcze zdefiniowane w formie pytań umożliwiają, w oparciu o badacza przypuszczenia, intuicję, doświadczenie, podjęcie próby wstępnej na nie odpowiedzi, tj. opracowania hipotez.

Zaplanowane w ramach projektu badania mają na celu dokonania ich weryfikacji, tj. czy i na ile sformułowane w pracy hipotezy są prawdziwe czy też nie.

Przez **hipotezę** rozumiemy *przypuszczenie wynikające z dotychczasowego stanu naszych badań i dotyczące stanu naszej wiedzy*⁵.

PRZYKŁAD:

PYTANIE / Problem badawczy	Hipoteza badawcza
<i>Jaka jest skuteczność działań Policji w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa publicznego w Oświęcimiu?</i>	Dotychczasowe działania Policji w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa publicznego w Oświęcimiu cechuje średnia skuteczność tj., ocena dostateczny plus (3,5) na skali od 1 do 5.

⁵ W. Okoń, *Słownik pedagogiczny*, Warszawa 1984, s. 97.

SD_03

Struktura i PLAN pracy

(dr Marian Krupa)

1. Ogólne zasady budowania struktury pracy dyplomowej⁶:

- 1) **Rozmiary i wymiary pracy:** nie ma zasadniczych ustaleń co do rozmiarów pracy – istotną kwestią jest tzw. „wyczerpanie” tematu. Należy jednak pamiętać o umiarze, które cechuje autora/badacza posiadającego odrobinę pokory i szacunku dla promotora i recenzenta. Standardem jest praca w formacie A4.
- 2) **Strona tytułowa** – patrz instrukcja pisanie pracy dyplomowej opracowana dla poszczególnych uczelni.
- 3) **Kolejność stron i ich numeracja** – sekwencja standardowa – od strony pierwszej do ostatniej, cyfry arabskie. UWAGA: Nie umieszczamy numeru strony na stronie tytułowej! Cyfry umieszczamy na dole strony (wypośrodkowanie)
- 4) **Spis treści** – Po stronie tytułowej umieszczamy spis treści. Musi on odpowiadać standardom przyjętym przy oznaczeniach porządkujących poszczególne rozdziały oraz ich faktycznym numerom. Przykład oznaczeń: Rozdział I./ 1. Wprowadzenie... / a) Modelowanie... / - ogólne...
- 5) **Wstęp** – zasadnicze elementy:
 - uzasadnienie wyboru tematu
 - znaczenie wybranego tematu
 - wyjaśnienie celu pracy
 - przedstawienie hipotez badawczych
 - wyjaśnienie kluczowych ustaleń terminologicznych (jeżeli jest taka potrzeba)
 - wyodrębnienie przedmiotu badań, dyscyplina naukowa
 - przedstawienie źródeł literaturowych
 - krótki opis metodologiczny
 - krótki opis treści poszczególnych rozdziałów

⁶ Por. J. Boć, *Jak pisać pracę magisterską*, Kolonia Limited, Wrocław 2003, s. 15-24.

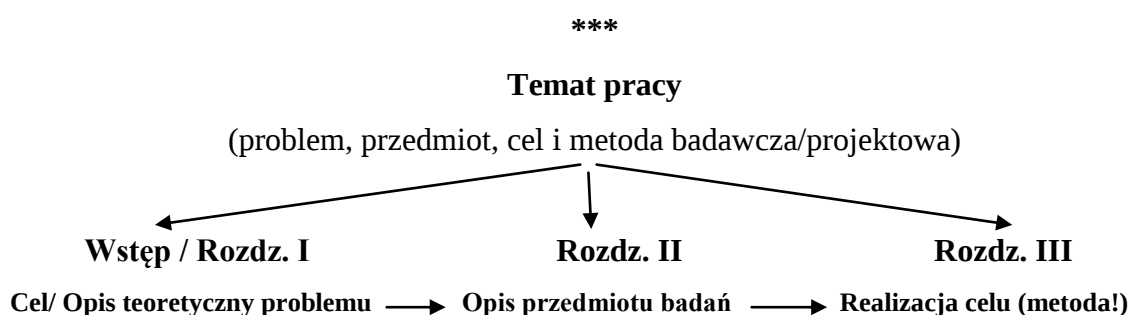
6) **Podział na rozdziały** – ogólne funkcje podziału:

- rozdziały mają obrazować logiczny podział treści całej pracy i porządkować zawartość merytoryczną
- podział ma być logiczny, spójny, przejrzysty, uniemożliwiający pojawianiu się powtórzeń
- podział na rozdziały/podrozdziały ma za zadanie wyodrębnić zagadnienia szczegółowe – analiza szczegółowa
- nazwy rozdziałów powinny informować o ich zawartości merytorycznej, metodach badawczych, perspektywie prowadzonej analizy/diagnozy

7) **Wymogi wewnętrznego podziału pracy** – rozdziały/podrozdziały/punkty - patrz spis treści!

8) **Zakończenie** – tj. podsumowanie, wnioski, wnioski końcowe, konkluzje. Zakończenie powinno zawierać:

- bezpośrednie powiązanie ze wstępem oraz poszczególnymi rozdziałami pracy
- zestawienie uzyskanych ustaleń ogólnych i szczegółowych – wyniki badawcze, wnioski, uwagi – forma syntezy całej pracy
- wyjaśnienie uzyskanych wyników, opis uwarunkowań, kontekstu badawczego, problemów metodologicznych itd.
- ostateczne rozstrzygnięcie postawionych we wstępie pracy tez
- przedstawienie ogólnej oceny uzyskanych wyników
- wskazania na braki, wątpliwości, kierunki ewentualnych poszukiwań i badań.

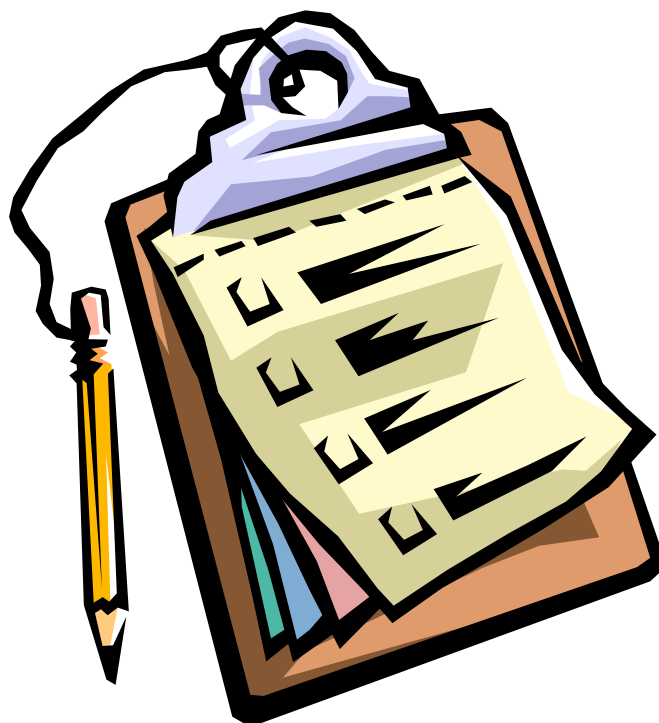
Przykład:

Bariery informatyzacji sektora publicznego na przykładzie wyższej uczelni

Rozdz. I	Rozdz. II	Rozdz. III
<i>Informatyzacja...</i>	<i>Sektor publiczny...</i>	<i>Badania ankietowe + opis metody</i>

3. PLAN pracy (zarys pracy):

- 1) **Przed przystąpieniem do pisania pracy dyplomowej opracuj PLAN!**
- 2) Plan powinien zawierać wstępny zakres i strukturę pracy z podziałem na **logiczne części** (rozdziały/podrozdziały). Powinien zawierać **myśl przewodnią, logiczny porządek, zarys toku rozumowania**
- 3) Plan pracy ma charakter roboczy – tzn. może i powinien w trakcie pisania pracy ulegać racjonalnym zmianom
- 4) Plan ma za zadanie wskazać na **harmonię** – właściwą proporcję między poszczególnymi częściami, rozdziałami pracy
- 5) **Plan pracy (w ramach konspektu pracy) powinien być przedstawiony do zatwierdzenia promotorowi!**

SD_04

Metodologia pracy naukowej - LITERATURA

(dr Marian Krupa)

1. Ścisłość – precyzja terminologiczna

Poprawne formułowanie myśli zależy od jasności używanych pojęć.

J. Boć

W pracy o charakterze naukowej muszą być zawarte następujące zasady:

- 1) Kluczowe, podstawowe pojęcia danej pracy muszą być wyczerpująco zdefiniowane i wyjaśnione. Można również w przypisach podać inne perspektywy definicyjne, które możemy spotkać w literaturze.
- 2) W przypadku wątpliwości, wieloznaczności, interdyscyplinarności używanych w pracy pojęć należy je zdefiniować i konsekwentnie je w ten przyjęty sposób interpretować.
- 3) Terminy nowe wprowadzone do pracy przez autora wymagają dodatkowego wyjaśnienia i opisu.

2. Metodologia pracy naukowej – praca dyplomowa

Proces realizacji projektu dyplomowego obejmuje:

- 1) Wybór promotora, przedmiotu, tematu pracy
- 2) Zdefiniowanie celu, problemu badawczego, tez, planu pracy
- 3) Opracowanie konspektu pracy
- 4) **Zbieranie materiałów, studiowanie LITERATURY!**
- 5) **Analizowanie, porządkowanie i przetwarzanie zebranych materiałów**
- 6) Pisanie pracy zgodnie z przyjętym planem – **organizacja procesu pisania**
- 7) Redakcja pracy – korekta (układ edytorski, styl, ortografia, rysunki, przypisy itd.)

3. Zbieranie materiałów, studiowanie literatury:

Poza dyskusją pozostaje natomiast sprawa opierania się na literaturze, bez której nie powstanie żadna praca dyplomowa.⁷

Przeprowadzenie studiów literatury jest konieczne, ponieważ każdy temat ma niejako swoją historię⁸.

- materiały do pracy możemy pozyskać z kilku źródeł: własne notatki i archiwum z zajęć w trakcie studiów, biblioteki, księgarnie, instytuty badawcze, stowarzyszenia, ambasady i konsulaty, Internet!
- podręczniki, książki (patrz literatura), czasopisma (uwaga rzetelność!), periodyki, zeszyty naukowe, publikacje branżowe, raporty publikacje w wersji elektronicznej (Internet), wywiady, konferencje, sympozja, prace niepublikowane

4. Analizowanie, porządkowanie i przetwarzanie zebranych materiałów

Kontakt z literaturą polega na jej poszukiwaniu, selekcjonowaniu, krytycznym poznawaniu i robieniu notatek na jej podstawie⁹.

- 1) Opisz w formie krótkich notatek zebrane materiały według następującego szablonu (tzw. fiszki bibliograficzne): kluczowe zagadnienie (kluczowy termin); autor, tytuł publikacji, wydawnictwo, miejsce, rok, numer strony, zawartość merytoryczna (krótkie streszczenie)
- 2) Uporządkuj zebrane materiały wg problematyki zawartej w planie pracy
- 3) Szczegółowo przeczytaj uporządkowane w poszczególne grupy problemowe materiały i spróbuj dokonać wstępnej syntezy

**Ocena bibliografii (literatury) wynika nie tyle z oceny jej objętości,
co kompletności i fachowości.**

⁷ A. Pułło, *Prace magisterskie i licencjackie. Wskazówki dla studentów*, LexisNexis, Warszawa 2003, s. 43-44.

⁸ *Ibid.*

⁹ *Ibid.*, s. 44.

Bibliografia na końcu pracy ma wykazać nie tylko pracowitość studenta, lecz także krytyczną znajomość literatury dotyczącej zagadnienia¹⁰.

5. Organizacja procesu pisania:

Tworzenie rozprawy dyplomowej jest pisanem i przepisywaniem, cięciem i klejeniem, i tak na przemian, w pocie czoła, aż z tego chaosu luźnych myśli wyłoni się coś, o czym będzie można powiedzieć, że reprezentuje poziom wymagany od „homo sapiens” ubiegającego się o dyplom absolwenta wyższej uczelni.

M. Zajączkowski

- kolejność pisania rozdziałów?
- wykorzystaj komputer – aplikacja „Word”
- zapisuj poszczególne rozdziały w osobnych plikach – rób KOPIE!!!
- nie wprowadzaj numeracji stron, rysunków, tabel itd. dla całej pracy, jedynie dla poszczególnych rozdziałów
- uważaj na cytaty („”)– zawsze podawaj autora, źródło, rok publikacji
- wstęp, zakończenie oraz wnioski piszemy na końcu pisania pracy
- pamiętaj o głównym problemie pracy i celach szczegółowych w poszczególnych rozdziałach podczas pisania wersji roboczej pracy

¹⁰ Ibid.

SD_05

UWAGI REDAKCYJNE dotyczące pisania pracy dyplomowej

(dr Marian Krupa)

1. Uwagi ogólne:

Cecha języka naukowego jest przede wszystkim dbałość o jednoznaczność i precyzję wypowiedzi.

- znaczenie akapitu, odstępów
- styl naukowy: forma bezosobowa, prostota, zwięzłość (patrz 3 etapy tworzenia tekstu/referatu), jasność, komunikatywność, precyzja wypowiedzi, konsekwencja terminologiczna, styl
- przestrzeganie zasad gramatycznych – konsultacje z j. polskiego!

Praca prezentująca styl naukowy nie musi być nudna!
--

2. Ogólne uwagi redakcyjne o tekście pracy

- gotowa praca powinna być napisana w formacie A4 i oprawiona w twardą oprawę i posiadać stronę tytułową (patrz Instrukcja pisania pracy dyplomowej w WSiIZ – Zarządzenie nr 51/2003)
- należy pisać jednostronnie
- należy zachować marginesy: lewy 3-4 cm, boczne 2,5 cm
- objętość do 100 stron licencjat; do 200 stron praca magisterska
- należy zachować odpowiednią kolejność, tj. strona tytułowa, spis treści, wstęp, poszczególne rozdziały pracy, zakończenie, literatura, zestawienia oraz aneksy
- estetyka pracy: przestrzeń (1,5 linii), rysunki i tabele wg jednego ustalonego szablonu, podawanie dat, skrótów, nazwisk wg takich samych standardów itd.

3. Przypisy:

Zasada źródłowości: jej respektowanie jest warunkiem bycia w swej pracy pisemnej zarówno rzetelnym, jak i obiektywnym.

W.P. Zajączkowski

Funkcje przypisów:

- udokumentowanie źródła cytatów, danych itd.
- polepszenie zwięzłości tekstu głównego poprzez wyprowadzenie części wypowiedzi do przypisu („na zewnątrz”)
- zwiększenie jasności i precyzji wypowiedzi poprzez dodatkowe wyjaśnienia nieznanymi lub niejednoznacznymi terminami
- wskazanie na podobieństwo lub różnice własnych wypowiedzi w stosunku do innych występujących w literaturze przedmiotu
- wskazanie na dodatkowe źródła, publikacje, autorów, wyniki badań
- przypominanie o wewnętrznej integralności pracy poprzez wskazywanie różnych odniesień w różnych częściach pracy
- dodatkowe uzupełnienia w treści głównej pracy

Rodzaje przypisów:

- źródłowe **zwykłe**

¹ A. Pułło, *Prace magisterskie i licencjackie. Wskazówki dla studentów*, LexisNexis, Warszawa 2003, s. 43-44.

² *Ibid.*

- źródłowe **rozszerzone**

Dlatego „poza dyskusją pozostaje natomiast sprawa opierania się na literaturze, bez której nie powstanie żadna praca dyplomowa” - A. Pułło, *Prace magisterskie i licencjackie. Wskazówki dla studentów*, LexisNexis, Warszawa 2003, s. 43-44.

- **odsyłające**

¹ Była już o tym mowa w rozdz. I.

² Na temat uregulowań prawnych....

- **polemiczne**

² Pewne wątpliwości mogą wynikać z definiowania tego terminu...

- **dygresyjne**

² Doskonałym przykładem zastosowania tego typu rozwiązań może być...

Korzystanie ze źródeł i poglądów innych należy ujawnić i udokumentować!

3. Posługiwanie się cytatem:

Cytat stanowi dosłowne przytoczenie w tekście pisanym czyichś słów, a **cudzysłów** to graficzny znak interpunkcyjny.

Zasady:

- posługiwanie się cytatem dosłownym powinno mieć umiar!
- unikać należy rozpoczynanie zdania, paragrafu od cytatu
- funkcja dwukropka : cytowanie dłuższych wypowiedzi, fragmentów tekstu
- funkcja wielokropka (...) – usuwanie z cytowanej wypowiedzi nie istotnych elementów
- akcentowanie słów w cytacie przez autora pracy (**podkreśl. M.K.**)
- **cytat w cytacie**: należy stosować „” oraz ‘ ’ lub „” i < >

4. Zasady stosowania w przypisach skrótów, form polskich i łacińskich

<i>Forma polska</i>	<i>Forma łacińska</i>
Tamże, jak wyżej (j.w.)	Ibidem (ibid)
M.K., dz. cyt.	M.K, Op. cit.
[w:]	
Porównaj (por.)	
Zob.	
Cyt. za	

5. Aneksy

- bibliografia (literatura, źródła internetowe),
- zestaw aktów prawnych
- spisy tabel i rysunków
- załączniki (np. formularze, wzór ankiety itd.)

SD_06

KOŃCOWE SPRAWDZANIE PRACY

- przygotowanie się do obrony

(dr Marian Krupa)

1. Poprawianie pracy:

Po zakończeniu pierwszej wersji pracy należy poczekać (1-2 tygodnie) aby dopiero potem rozpocząć proces jej poprawiania!

1) „Gotową pracę” należy przeczytać kilkakrotnie zwracając szczególną uwagę na błędy zarówno **merytoryczne** jak i **stylistyczno-ortograficzne** (skorzystaj z fachowej pomocy). W sposób szczególny należy zwrócić uwagę na:

- Czy praca odpowiada na postawione pytania, cele badawcze?
- Czy akapity dzielą poszczególne fragmenty pracy w sposób logiczny i uporządkowany?
- Czy rysunki i tabele są opracowane według jednego wzorca, stylu?
- Sprawdź numerację stron, rozdziałów, rysunków i tabel!
- Sprawdź literaturę – tzn. poprawność nazwisk, tytułów, opisów bibliograficznych!

2) Procedura formalnego przekazania gotowej pracy

Krok 1: Po konsultacji z promotorem i pozytywnej decyzji o zakończeniu pisania pracy przygotuj 1 płytkę CD nagrywając 2 pliki w formacie PDF i RTF. Pamiętaj o standardach opisywania pracy, stronę tytułową, streszczenie itd.!

Krok 2: Przedstaw płytkę do formalnego zatwierdzenia przez promotora – uzyskaj podpis na płytce.

Krok 3: Podpisaną przez promotora płytkę zanieść należy do sekretariatu (Instytut Zarządzania) w celu wykonania testu antyplagiatowego. Uwaga: płytka pozostaje w sekretariacie!

Krok 4: Po otrzymaniu **pozytywnego wyniku testu!** (plagiat.pl) w formie raportu, należy się zgłosić do promotora z drugą płytką CD zawierającą kopię pracy (kopia dla promotora) oraz 1 kopię wydruku pracy na papierze. Na tej podstawie uzyskuje się wpis do indeksu oraz podpis promotora na wydrukowanej pracy. W przypadku wyniku negatywnego należy zgłosić się

do promotora w celu ustalenia sposobu i zakresu ewentualnych zmian jakie należy wykonać w pracy.

Krok 5: Podpisaną pracę (wersja papierowa) oraz podpisany indeks zanosimy do sekretariatu.

Krok 6: Przygotowujemy się do obrony zgodnie ze wskazówkami promotora i wytycznymi uczelni.

2. Prezentacja:

- slajd 1: Temat pracy i uzasadnienie
- slajd 2: Problem badawczy / tezy pracy
- slajd 3: Cel pracy
- slajd 4: Plan pracy / struktura pracy
- slajd 5: Metoda badawcza / metodyka / instrument / narzędzie badawcze
- slajd 6: Wnioski / weryfikacja tez / podsumowanie

3. Przygotowanie się do obrony:

- **spróbuj ODPOCZAĆ!**
- dopilnuj końcowe egzaminy
- przygotuj prezentację w aplikacji PowerPoint (max 10 min.)
- na kilka dni przed obroną koniecznie ODPOCZNIJ!

3. Egzamin i OBRONA pracy dyplomowej:

Zachowaj spokój i POKORĘ!

- Przystąpić do egzaminu może tylko osoba, która: zaliczyła pozytywnie wszystkie przedmioty i otrzymała pozytywną recenzję (patrz Instrukcja pisania pracy dyplomowej w WSiIZ – Zarządzenie nr 51/2003)

- Celem obrony (egzaminu) jest nie tylko dokonanie oceny przygotowania się autora pracy z wybranego zagadnienia ale również ustalenia oceny ogólnej uwzględniającą ocenę promotora, ocenę recenzenta oraz średnią ocen.
- Komisja ustala ocenę przy „zamkniętych drzwiach” po wyjściu dyplomanta.
- Pomyślnie zdany egzamin jest warunkiem ukończenia studiów
- Po obronie zastanów się nad możliwością ewentualnej publikacji

Pamiętaj!

Zgodnie z Regulaminem Studiów PWSZ w Oświęcimiu § 32 pkt 8. Egzamin dyplomowy składa się z (1) prezentacji pracy dyplomowej przez studenta i (2) sprawdzenia wiedzy studenta w zakresie odpowiedzi na co najmniej trzy pytania z zakresu danej specjalności zawodowej, z zastosowaniem ocen. (czyli łącznie 4 pytania) oraz pkt 9.

W przypadku niestawienia się studenta na egzamin dyplomowy lub negatywnej oceny z tego egzaminu, Dyrektor Instytutu wyznacza ponowny termin egzaminu dyplomowego, jednak nie wcześniej niż po miesiącu i nie później niż po trzech miesiącach od terminu poprzedniego egzaminu.

